

Woord vooraf

In 2016 is een organisatieplan vastgesteld voor toen nog Bereikbaarheid Amsterdam (Zuid). In de jaren daarna heeft het samenwerkingsplatform zich verder ontwikkeld en in 2018 is er een samenwerkingsdocument opgesteld, dat in 2019 is ondertekend.

Eind 2022 is de periode van 4 jaar sinds de ondertekening van het Samenwerkingsdocument geëvalueerd en is door de partijen van Amsterdam Bereikbaar vooruitgekeken naar het toekomstige Amsterdam Bereikbaar.

De belangrijkste uitkomst van de Evaluatiebijeenkomst met de directeuren en regisseurs was dat het bestaansrecht van Amsterdam Bereikbaar is onderstreept, voortzetting wordt als vanzelfsprekend gezien. Sterker nog: deelnemende partijen ervaren groeiende urgentie voor samenwerking binnen Amsterdam Bereikbaar met het oog op de groeiende druk op de bestaande infrastructuur. Zij zien namelijk allemaal dat de infrastructuur qua capaciteit bijna aan de max zit. De urgentie voor goede afstemming is dus groot.

De uitkomsten van de evaluatie zijn gebruikt als input voor de herijkte opdracht voor Amsterdam Bereikbaar en zijn verwerkt in deze vernieuwde samenwerkingsafspraken.

Doel van het samenwerkingsdocument:

- Een gedeeld beeld over de opgave en ambitie van Amsterdam Bereikbaar (waarom)
- Een gedeeld beeld over de scope en rollen van Amsterdam Bereikbaar (wat)
- Afspraken over de samenwerking; waarden/cultuur en leidende principes (hoe)
- Inrichting van de organisatie en sturing (hoe)

1. Opgave en ambitie

De bereikbaarheid van de Metropoolregio Amsterdam staat onder druk vanwege een grote hoeveelheid en uiteenlopende bouwprojecten weg en spoor (trein, metro, tram). De geplande werkzaamheden, evenementen en overige ontwikkelingen beïnvloeden elkaar en hebben een aanzienlijke impact op zowel het hoofdwegennet, onderliggend en stedelijk wegennet en het openbaarvervoersnetwerk, en daarmee op de bereikbaarheid van toplocaties in de regio.

Om de regio bereikbaar te houden, wordt er meer gevraagd dan de afzonderlijke inspanningen van de projecten en beheerders. Rijkswaterstaat WNN, de Vervoerregio Amsterdam, de gemeente Amsterdam, ProRail en de provincie Noord-Holland hebben de handen ineengeslagen om in samenwerking de regio Amsterdam bereikbaar te houden: Amsterdam Bereikbaar.

Amsterdam Bereikbaar heeft als ambitie dat de benodigde werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden met een acceptabele verkeershinder voor gebruikers, bewoners, bezoekers en bedrijven zodat het gebied bereikbaar blijft. De focus hierbij is de regionale bereikbaarheid voor alle modaliteiten. In samenwerking met projecten, beheerders en andere samenwerkingsverbanden wordt alles uit de kast gehaald om o.a. met mitigerende maatregelen voldoende bereikbaarheid tijdens de werkzaamheden te houden.

Het vanuit tijdelijke hinder triggeren van structurele gedragsverandering in het gebruik van infrastructuur hoort ook bij de ambitie van Amsterdam Bereikbaar. Immers, om de regio op de lange termijn bereikbaar te houden is ander, en minder reisgedrag nodig. Tijdelijke hinder biedt een kans voor gedragsverandering en Amsterdam Bereikbaar kan hier een rol pakken door in haar projecten te sturen op het inzetten van maatregelen die structurele gedragsverandering bevorderen.

Ook is er aandacht voor ongeplande hinder door ongeplande uitval van objecten (bijv. bruggen). De verwachting is dat ongeplande hinder zal toenemen. Het is daarom belangrijk om scenario's te ontwikkelen hoe we hiermee om kunnen gaan als het zich voordoet.

2. Scope en rollen

Geografische scope

De geografische scope van Amsterdam Bereikbaar betreft de projecten binnen het onderzoeksgebied op de kaart (groene contour) en het invloedgebied van deze projecten (rode contour). Dit is het gebied waarvan de bereikbaarheid wordt gemonitord.

Daarbij gaat het om clusters van projecten en de samenhang tussen deze clusters. Een cluster is een samenhang aan projecten die elkaar qua hinder beïnvloeden. Hierbij vormen de grote infraprojecten het uitgangspunt maar hangt het effect op de bereikbaarheid samen met omliggende (kleinere) projecten. In deze clusters of samenhangende clusters moeten de maatregelen getroffen worden om de bereikbaarheid in het gebied voldoende “robuust” te houden (zie afbeelding geografische scope). De geografische scope is functioneel bepaald (waar zit de samenhangende problematiek) en zal daarmee onderdeel zijn van de periodieke herijking van deze samenwerkingsafspraken.

Invoegen afbeelding geografische scope.

Tijdsafbakening van de planning van de activiteiten van Amsterdam Bereikbaar

In de planning van de samenwerking wordt een onderscheid gemaakt tussen de korte en lange termijn:

- Korte termijn (N + 1) – doel is om elkaars schuifruimte te weten en projectplanningen en mitigerende maatregelen waar mogelijk op elkaar af te stemmen.
- Lange termijn (N + 2 - + 5) – doel is om waar mogelijk een integrale planning van projecten te maken om knelpunten te voorkomen en/of gezamenlijk mitigerende maatregelen te nemen.

Tijdsafbakening van de samenwerkingsorganisatie

De samenwerking is tijdelijk en oneindig: de ambitie wordt elke vier jaar herijkt en de samenwerkingspartners tekenen in voor een olympische periode (4 jaar).

Rol Amsterdam Bereikbaar als interactieplatform

Amsterdam Bereikbaar is een interactieplatform, en heeft als primaire rol het stimuleren en waar nodig faciliteren van de samenwerking (tijdig, kwalitatief en effectief).

Projecten en moederorganisaties zijn zelf primair verantwoordelijk om de uitvoering zo goed mogelijk te laten verlopen met zo weinig mogelijk hinder voor de omgeving, de weggebruikers en de reizigers. Die verantwoordelijkheid dragen zij binnen hun eigen projectscope. Daar waar de projectscope ophoudt gaat Amsterdam Bereikbaar verder. Buiten de scope van projecten biedt Amsterdam Bereikbaar overkoepelend ondersteuning en middelen.

Als interactieplatform is Amsterdam Bereikbaar van iedereen en is iedereen onderdeel van Amsterdam Bereikbaar. Met Amsterdam Bereikbaar worden medewerkers van verschillende moederorganisaties collega's, werkend aan een gemeenschappelijk overkoepelend doel: het verbeteren van de bereikbaarheid door zo min mogelijk hinder.

Amsterdam Bereikbaar verbindt projecten, werkgroepen en beleidsafdelingen. De 'korte lijntjes' die zo ontstaan maken dat mensen elkaar makkelijk weten te vinden. Het samen optrekken zorgt voor een breder perspectief en het delen van kennis en middelen vergroot de mogelijkheden om hinder te beperken. Het vergroot bovendien de efficiënte inzet van middelen omdat niet alles bij elke moederorganisatie zelf hoeft te worden uitgevonden.

Amsterdam Bereikbaar signaleert kansen, agendeert issues en biedt ondersteuning. Bij knelpunten of mogelijke escalaties zorgt Amsterdam Bereikbaar dat moederorganisaties met elkaar in contact blijven, onder andere via het regisseursteam en het directeurenoverleg.

Rol moederorganisaties

De moederorganisatie zijn zelf verantwoordelijk voor hun participatie en inzet van mensen in het netwerk, en die inzet mag verschillen afhankelijk van belangen, prioriteiten en expertises. Belangrijk daarbij is dat de moederorganisaties zich realiseren dat het interactieplatform functioneert bij gratie van de actieve bijdrage en deelname van de deelnemers.

Bij de laatste evaluatie is ook gesproken over de inzet van mobiliteitsmaatregelen bij projecten en de rol van de moederorganisaties hierbij. Partijen hebben uitgesproken dat de vrijblijvendheid ten aanzien het al dan niet inzetten van mobiliteitsmaatregelen door projecten ervan af moet. Moederorganisaties gaan daarom nadrukkelijker sturen op het gebruik van mobiliteitsmaatregelen in de projecten waaraan zij opdracht geven.

3. Samenwerking; leidende principes en kernwaarden

Uitgangspunt van Amsterdam Bereikbaar is om juist het bestaande te versterken en met intensieve samenwerking tussen de infrabeheerders en met de projecten ervoor te zorgen dat de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden met een acceptabele hinder. Dit is het gezamenlijk belang en wat de partijen in deze samenwerking bindt. Tegelijk weten we en respecteren we dat projecten en infrabeheerders binnen dit gezamenlijke doel van bereikbaarheid andere rollen, taken en/of verantwoordelijkheden hebben.

We werken bij Amsterdam Bereikbaar volgens een aantal hieronder beschreven leidende principes en kernwaarden.

De ambitie/bedoeling staat voorop

Er zit een intrinsieke motivatie bij de meesten om dit vraagstuk op te pakken. Om de gezamenlijke energie in de opdracht te blijven voelen, blijven we elkaar eraan herinneren dat we dit doen ten gunste van de bereikbaarheid voor de reiziger én het uitvoeren van de werkzaamheden.

Voor de opgave/ambitie op de langere termijn is Amsterdam Bereikbaar een win-win voor alle moederorganisaties.

De samenwerking is dynamisch en intensief

- Amsterdam Bereikbaar is een samenwerking. Dit betekent dat de samenwerking evolueert en dynamisch is en divers is in de nabijheid van haar partijen.
- Samenwerken vraagt om het opgeven van eigen autonomie. Dat is spannend en vraagt om vertrouwen en loslaten. Vertrouwen staat en valt bij het durven bespreken van zowel de zachte als de harde kant met elkaar. Vertrouwen gaat ook over erop aan kunnen dat anderen hun rollen en verantwoordelijkheid oppakken. Vertrouwen vraagt dus om afspraken en heldere opdrachten. Vertrouwen gaat niet altijd over gedeelde percepties, maar ook over het kennen en erkennen van verschillende percepties.
- Samenwerken is collega's de professionele ruimte laten om hun taken uit te voeren.
- Samenwerken is leren escaleren en inzien dat escaleren betekent dat je een probleem bij jou en de ander weghaalt en het op het juiste niveau neerlegt.
- Een samenwerking is per definitie tijdelijk en vraagt om continu herijking en bijstelling. Amsterdam Bereikbaar is een groeimodel, waarin we stap voor stap ontwikkelen. Naast de vierjaarlijkse politiek-bestuurlijke herijking, heeft het meerwaarde om jaarlijks stil te staan bij de inhoudelijke en procesmatige aspecten van de samenwerking.
- Samenwerking vraagt om goede faciliteiten, zoals een gezamenlijke ruimte (zowel digitaal als fysiek), goede administratieve afwikkeling van budgetten etc.

Vanuit inhoud gedreven

Belangen van verschillende deelnemende organisaties hoeven niet altijd gelijk te zijn. In de werkgroepen/deelprojecten van Amsterdam Bereikbaar werken we vanuit inhoud en vakmanschap. Een eventuele belangenafweging gebeurt bij de directeurs en regisseurs.

- We signaleren, adviseren en agenderen op basis van feiten/onderzoek en niet op basis van beelden.
- We zijn kundig in de samenhang van het totaal. Bij de moederorganisaties boren we de deskundigheid over het geheel aan en zorgt daarmee dat de adviezen zo goed zijn dat geadviseerde deze overneemt en aantoonbaar uitvoert.
- We werken vanuit geheel, nemen de grote projecten als basis en daarom heen de kleinere projecten. We maken het geheel zo goed mogelijk passend, wat ook kan betekenen dat grote projecten aanpassen ten gunste van kleine projecten.

Het bestaande verrijken

De projecten en beheerders zijn al verantwoordelijk voor de bereikbaarheid, deze verantwoordelijkheid laten we daar liggen. In de MRA zijn veel innovatieve ontwikkelingen die de bereikbaarheid kunnen verbeteren. De meerwaarde van AB zit in de verbinding en synergie tussen de verschillende projecten en beheerders en initiatieven. Dit betekent dat we:

- Zaken zoveel mogelijk via de bestaande lijn beleggen, pilots uitvoeren en weer terugbrengen in de bestaande lijn en/of processen waar het vervolgens aantoonbaar wordt opgepakt.
- Waar het kan, beleggen we kansen in de bestaande gremia initiatieven, waarbij aantoonbaar wordt dat het opgepakt wordt en tot betere bereikbaarheid leidt.

Kernwaarden

- Vertrouwen, persoonlijk respect en interesse in drijfveren en belangen binnen samenwerking
- Transparant, betrouwbaar en navolgbaar naar belanghebbenden
- Verbindend zijn t.o.v. algemeen maatschappelijk belang
- Deskundig naar belanghebbenden
- Omgevingsbewust in de community
- Dynamisch, kunnen omgaan met onzekerheid als samenwerkingsverband

4. Organisatie, sturing en middelen

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren, de scope, rolinvulling en leidende principes hebben we een organogram van de samenwerking Amsterdam Bereikbaar opgesteld. Belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

- Een zo plat mogelijke organisatiestructuur;
- Een organisatievorm die past bij een interactieplatform, en die verbinding, uitwisseling, flexibiliteit en dynamiek mogelijk maakt;
- Een organisatievorm die kan meegroeien en krimpen met de opgave, waar deskundigen ook tijdelijk een bijdrage aan kunnen leveren;
- Een heldere en efficiënte overleg- en organisatiestructuur met overzichtelijke afspraken en gremia, waarin goed wordt gekeken naar dubbelingen en rolonduidelijkheid wordt vermeden.

Bestuurders

- Het bestuurlijk overleg ontvangt indien gewenst rapportage over de aanpak van Amsterdam Bereikbaar, de stand van de bereikbaarheid gedurende de werkzaamheden en is het uiterste escalatieniveau.

Directeuren

- In het directeurenoverleg zijn Gemeente Amsterdam, Rijkswaterstaat, ProRail, provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam vertegenwoordigd;
- Het directeurenoverleg besluit over de opgave, scope en middelen (capaciteit en budget) en is daarmee opdrachtgever van de regisseurs. Het directeurenoverleg ontvangt voortgangsinformatie over zowel de stand van de bereikbaarheid als de voortgang van het werk/producten van Amsterdam Bereikbaar en besluiten over groei of krimp van de scope;
- Alle regisseurs zijn aanwezig bij het DO AB en zorgen samen met de procesmanager voor de agendavoorbereiding.

Regisseurs

- In het regisseursteam zijn provincie Noord-Holland, ProRail, Rijkswaterstaat en de gemeente Amsterdam vertegenwoordigd;
- In het regisseursteam komende visies en belangen van de moederorganisaties op tafel;
- De regisseurs sturen op ambities en doelen;
- De regisseurs maken afspraken over producten met de verschillende werkgroepen en clusters en zijn daarmee (gedelegeerd) opdrachtgever van deze groepen. We kiezen daarbij voor een verhouding/werkrelatie waarbij regisseurs en werkgroepen in nauw-contact staan zodat de organisatie plat blijft en de communicatielijnen kort;
- De regisseurs rapporteren (in samenwerking met de staf en werkgroepen en clusters) over de voortgang en doelbereik van Amsterdam Bereikbaar en over eventuele organisatorische aspecten van de samenwerking zoals capaciteit en financiële middelen aan het directeurenoverleg;
- De regisseurs verdelen de taken en voor elke werkgroep of cluster is helder welke regisseur aanspreekpunt en achtervang is.

Staf

- Ondersteunt het regisseursteam in o.a. de besluitvorming, hun vergaderingen, de voorbereiding van directeuren overleggen en het intakeproces van opdrachten naar de werkgroepen;
- Maakt verbinding tussen de werkgroepen en clusters, maken daarvoor procesvoorstellen en implementeren deze na goedkeuring;

- Verwerkt de plannen van werkgroepen, uitkomsten van projecten en behoeften vanuit clusters in jaarplannen of tussentijdse wijziging daarvan;
- Bewaakt de voortgang en maken voortgangsrapportages;
- De staf bestaat uit een procesmanager en ondersteuner, die buiten één van de moederorganisaties wordt geworven.

Werkgroepen en clusters

- In de werkgroepen en clusters vindt de inhoudelijke uitvoering plaats. In deze gremia zijn de belangen ondergeschikt aan de inhoudelijk opdracht en expertise die de medewerkers inbrengen. Als dit tot knelpunten leidt wordt dit opgeschaald naar de regisseurs;
- Er zijn 5 permanente werkgroepen:
 - Clusters
 - Communicatie
 - Community
 - Monitoring en evaluatie
 - Mobiliteitsmaatregelen
- Er zijn wisselende clusters (samenhangende projecten) actief. Vanuit de monitoring en analyses worden voorstellen gedaan voor clusters van projecten. Voor elk cluster wordt een cluster trekker aangewezen om samen met de betrokken projecten en beheerders te komen tot optimalisatie van hinder en mitigerende maatregelen.

Invoegen afbeelding Organisatieplaatje.

Samenhang Amsterdam Bereikbaar en andere gremia

Als interactieplatform staat Amsterdam Bereikbaar ook in verbinding met andere gremia en netwerken gericht op mobiliteit en duurzame mobiliteitstransitie (in plaats van alles zelf op te pakken). Voorbeelden hiervan zijn de samenwerking met RegioRegie en Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB).

In het samenwerkingsverband RegioRegie stemmen wegbeheerders en ProRail als spoorbeheerder met elkaar af over de plannen van werkzaamheden in de provincie Noord-Holland. In de Regiegroepen, die gekoppeld zijn aan deelregio's, vindt afstemming plaats over de uitvoeringsplanningen op de korte termijn, in het lopend jaar.

In Kernregie Specials voor Amsterdam wordt 3 maal per jaar een overzicht gegeven van alle geplande werkzaamheden op de langere termijn en wordt door middel van analyses en modelberekeningen inzichtelijk gemaakt op welke manier de werkzaamheden in planning elkaar raken. Op basis van de analyses en de specials worden de clusters in Amsterdam Bereikbaar gevoed.

Amsterdam Bereikbaar en de werkgroep Mobiliteit & Gedrag van Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) werken samen aan een gemeenschappelijke doelstelling: het benutten van kansen geboden door (tijdelijke) hinder van werkzaamheden voor het tot stand brengen van gedragsverandering. Amsterdam Bereikbaar heeft zicht op de te verwachte hinder als gevolg van geplande werkzaamheden en SBaB heeft kennis van de mobiliteitsmaatregelen die ingezet kunnen worden om hinder te beperken.

In het algemeen geldt dat Amsterdam zich zal blijven oriënteren op de samenwerkingen en dynamieken in de Metropoolregio Amsterdam en waar mogelijk zal Amsterdam Bereikbaar actief de samenwerking opzoeken.

Middelen

Er wordt een verdeelsleutel voor de inzet van middelen (financieel en capaciteit) gehanteerd op basis van de huidige jaarlijkse kosten (€500.000, plus de inhuurkosten voor de staf, te weten €150.000). Het directeurenoverleg Amsterdam Bereikbaar besluit jaarlijks over de begroting. Inzet eigen personeel van de moederorganisaties is voor eigen rekening.

Rijkswaterstaat	30%
Gemeente Amsterdam	30%
ProRail	20%
Provincie Noord-Holland	10%
Vervoerregio Amsterdam	10%

Moederorganisaties kunnen aan een specifieke maatregel (bijvoorbeeld communicatie of mobiliteitsmaatregelen) meer bijdragen, dat wordt echter niet verrekend in de verdeelsleutel.

Aldus overeengekomen en herbevestigd
op 8 juni 2023, te Amsterdam:

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord Namens deze, Mevrouw Nienke Bagchus Directeur Netwerkontwikkeling Rijkswaterstaat West-Nederland Noord	Provincie Noord-Holland Namens deze, De heer David Rus Sectormanager Mobiliteit Provincie Noord-Holland
Vervoerregio Amsterdam Namens deze, De heer Alex Colthoff secretaris-directeur Vervoerregio Amsterdam	Gemeente Amsterdam Namens deze, De heer Gert Oosting Directeur Verkeer & Openbare Ruimte Gemeente Amsterdam
ProRail Namens deze, De heer Harro Homan Regiodirecteur ProRail Randstad Noord	

Organisatieplaatje

